

Briuselis, 2023 m. birželio 23 d.
(OR. en)

Tarpinstitucinė byla:
2022/0902(APP)

10278/2/23
REV 2

LIMITE

AG 46
PE 60
INST 197
FREMP 177

PRANEŠIMAS

nuo: Tarybos generalinio sekretoriato

kam: Nuolatinių atstovų komitetui (COREPER II) / Tarybai

Ankstesnio
dokumento Nr.: 9603/23, 7582/23

Dalykas: Pasirengimas 2023 m. birželio 27 d. Tarybos (bendrieji reikalai) posėdžiui
Pasiūlymas dėl TARYBOS REGLAMENTO dėl Europos Parlamento narių
rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, kuriuo panaikinamas
Tarybos sprendimas 76/787/EAPB, EEB, Euratomas, ir prie to sprendimo
pridėtas Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine
visuotine rinkimų teise (Europos rinkimų teisės aktas)
– Dabartinė padėtis

1. 2022 m. gegužės mėn. Europos Parlamentas pateikė pasiūlymą dėl Tarybos reglamento dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise, kuriuo panaikinamas Tarybos sprendimas (76/787/EAPB, EEB, Euratomas) ir prie to sprendimo pridėtas Aktas dėl Europos Parlamento narių rinkimų remiantis tiesiogine visuotine rinkimų teise.
2. Taryba aptarė pasiūlymą įvairiuose posėdžiuose tiek techniniu, tiek politiniu lygmeniu. Po to, kai 2023 m. kovo 3 d. Bendrųjų reikalų darbo grupėje buvo pasikeista nuomonėmis, pirmininkaujanti valstybė narė 2023 m. kovo 30 d. pradėjo apklausą (dok. 7582/23)¹, kad suteiktų daugiau aiškumo dėl delegacijų pozicijų dėl pasiūlymo ir pateiktų išsamesnę šių pozicijų analizę.

¹ Dok. 7582/23.

3. Pirmininkaujančios valstybės narės prašymu Tarybos generalinis sekretoriatas, remdamasis 2023 m. birželio 8 d. gautais 24 valstybių narių atsakymais, parengė šio pranešimo priede išdėstytą apibendrinamąją ataskaitą.
4. Nuolatinių atstovų komiteto prašoma susipažinti su šia ataskaita ir ją pateikti Bendrųjų reikalų tarybai, kad ji birželio 27 d. posėdyje galėtų pasikeisti nuomonėmis dėl Europos rinkimų teisės akto.

Apklausa dėl Rinkimų teisės akto apibendrinamoji ataskaita

I. ĮVADAS

1. **Turinys.** Apibendrinamosios ataskaitos II dalyje apžvelgiamos valstybių narių pastabos, reglamento projekto nuostatas suskirstant į tris grupes:
 - nuostatos, kurioms plačiai ir (arba) griežtai prieštaraujama²,
 - nuostatos, dėl kurių kyla klausimų ir reikia tolesnių išsamių diskusijų³, ir
 - labiausiai remiamos nuostatos⁴.
2. **Metodika.** Apibendrinamosios ataskaitos tikslas – pateikti bendrą valstybių narių pastabų ir pozicijų dėl kiekvieno pasiūlymo dėl EP rinkimų straipsnio apžvalgą. Valstybių narių atsakymų ir pagrindimo lygmuo labai skyrėsi: nuo tik langelių pažymėjimo iki pastabų pateikimo arba alternatyvių formuluočių pasiūlymo. Nesiekta, kad apibendrinamoji ataskaita būtų itin išsami, jos tikslas – perduoti bendras gaires, dažniausiai išsakytas pastabas, taip pat parodyti pareikštų nuomonių įvairovę pateikiant pavyzdžius.

II. APIBENDRINAMOJI ATASKAITA

A. Bendros pastabos dėl pasiūlymo

3. **Tikslai.** Kai kurios valstybės narės, nepaisydamos savo pozicijų dėl atskirų nuostatų, galėtų pritarti tam tikrų Rinkimų teisės akto elementų pakoregavimui, kad taisyklės būtų pritaikytos ateičiai. Nors kai kurios valstybės narės mano, kad būtų naudinga atsisakyti dabartinių 27

² Daug valstybių narių pažymėjo langelį „nepriimtina“ ir (arba) tvirtai pasisakė prieš.

³ Daug valstybių narių pažymėjo langelį „reikia aptarti“, o kai kurios valstybės narės pažymėjo langelį „nepriimtina“ ir (arba) tvirtai pasisakė prieš.

⁴ Daug valstybių narių pažymėjo langelį „priimtina“, o kai kurios valstybės narės vis dar nurodo įvairius aptartinus sunkumus ir (arba) mažiau valstybių narių prieštarauja.

skirtingų vienu Europos Parlamento rinkimų modelių, daug valstybių narių nurodė, kad trūksta išsamių pareiškimų dėl subsidarumo ir proporcingumo principų laikymosi ir pasiūlymo finansinio poveikio. Šios delegacijos pirmenybę teikia tam, kad Europos Parlamento rinkimų reguliavimas ir toliau vyktų nacionaliniu lygmeniu.

4. **Akto forma.** Menkai pritarta tam, kad rinkimų procedūros būtų reguliuojamos priimant reglamentą. Daug valstybių narių išreiškė abejonių, o kelios netgi griežtai nepritarė dabartinės Rinkimų teisės akto formos pakeitimui, teigdamos, kad reglamentas, kuriuo nustatoma vienoda rinkimų procedūra, keltų teisinių problemų ir lemtų rinkimų į Europos Parlamentą taisyklių ir nacionalinių rinkimų taisyklių nenuoseklumą.

B. Nuostatos, kurioms plačiai ir (arba) griežtai prieštaraujama

5. Dauguma valstybių narių prieštaravo **pagrindinio kandidato** procesui (8 konstatuojamoji dalis) motyvuodamos tuo, kad tai prieštarauja Sutartyje nustatytai institucinei pusiausvyrai, pakenktų nešališkam Komisijos vaidmeniui ir būtų teikiama pirmenybė kandidatams iš didesnių valstybių narių.
6. Daug valstybių narių nurodė negalinčios pritarti tarpvalstybiniais sąrašams dėl rimtų teisinių ir institucinių problemų, atskaitomybės ir piliečių atstovavimo stokos ir pagal tarpvalstybinius sąrašus išrinktų Europos Parlamento narių legitimumo. Jos taip pat pažymėjo, kad Europos politinių partijų struktūra ir organizacinė sistema šiam tikslui netinkamos. Todėl kelios valstybės narės prieštaravo bet kokiai nuorodai visame tekste į ES masto rinkimų apygardą (toliau – ginčytina nuoroda). Nedaug valstybių narių apskritai pritarė 15 straipsnyje išdėstyti nuostatai dėl **tarpvalstybinių sąrašų**, pareikšdamos tam tikras išlygas, visų pirma dėl įgyvendinimo. Viena valstybė narė pateikė alternatyvų pasiūlymą dėl tarpvalstybinių sąrašų apibrėžimo ir įgyvendinimo. Kita valstybių narių grupė pareiškė abejonių, tačiau buvo pasirengusi diskutuoti toliau.
7. Valstybė narė, siūlanti naują tarpvalstybinių sąrašų sistemą, taip pat pasiūlė peržiūrėti 28 straipsnį, pagal kurį būtų įsteigta **Europos rinkimų institucija**. Tačiau jos įsteigimas, susietas su ES masto rinkimų apygarda, kelia abejonių daugeliui valstybių narių, kurios nemato šios

institucijos pridėtinės vertės ir mano, kad nėra aiškus jos finansavimas. Šios valstybės narės apskritai prieštarauja bet kokiai tokiai nuorodai visame tekste (toliau – ginčytina nuoroda).

8. Nepaisant to, kad pasiūlyme numatoma galimybė nustatyti vyresnį rinkimų teisės amžių, griežtai ir plačiai prieštaraujama tam, kad būtų nustatyta, jog **rinkimų teisės amžius yra 16 metų** (4 straipsnis). Valstybių narių pareikšti prieštaravimo argumentai yra, be kita ko, šie: nacionalinis parlamentas neseniai atmetė pasiūlymą; rinkimų teisės amžius turi atitikti nacionaliniams rinkimams nustatytą amžių; nėra pagrindo nukrypti nuo nacionalinės sistemos, o kai kuriose valstybėse narėse tokiame sumažinime trūksta visuomenės paramos. Kelios valstybės narės taip pat turėjo klausimų ir buvo susirūpinusios dėl formuluotės „**neatsižvelgiant į jų veiksnumą**“ ir termino „**neigalūs asmenys**“. **Teisei būti kandidatų nuo 18 metų amžiaus** taip pat prieštaraujama (5 straipsnis).
9. Nepaisant tam tikros paramos, **pareiga nustatyti balsavimą paštu** (8 straipsnio 1 dalis) sulaukė daug prieštaravimų dėl įgyvendinamumo, saugumo problemų, netikrumo dėl taikymo srities ir suderinamumo su nacionalinėmis sistemomis. Tas pats pasakytina apie 2 dalį dėl papildomų galimybių baluoti. Daugiausia valstybių narių teikia pirmenybę savanoriškai sistemai, kaip nustatyta ir 2018 m. sprendime.
10. Dauguma valstybių narių griežtai prieštaravo **Europos rinkėjų sąrašo** koncepcijai (9 straipsnis), kuri, jų nuomone, yra nepagrįsta, neracionali ir per plati, todėl prašo šias nuorodas iš teksto išbraukti. Kitos valstybės narės siūlė sutrumpinti rinkėjų sąrašo sudarymo terminą.
11. Kelios valstybės narės prieštaravo griežtų **lyčių** kvotų nustatymui politinėms partijoms (10 straipsnio 1 dalis) – jos turėtų laisvai siūlyti kandidatus. Kai kurioms taip pat buvo nepriimtina nuoroda į „**nebinarinio lytiškumo**“ sąvoką.
12. Daugiausia valstybių narių arba prašė daugiau laiko **kandidatų sąrašams pateikti** (11 straipsnis), arba prieštaravo pasiūlymui dėl 12 savaičių, teigdamos, kad tai yra nepagrįsta, neracionalu ir prieštarauja nacionalinėms sistemoms.
13. Nacionalinių **rinkimų kampanijų** taisyklių ir praktikos suderinimas (17 straipsnis) yra nepriimtinas kelioms valstybėms narėms, o kelioms kitoms kelia klausimų. Be kitų priežasčių,

valstybės narės akcentavo neigiamą poveikį giliai įsišaknijusioms nacionalinėms praktikoms ir tradicijoms, taip pat kampanijų išlaidoms.

14. Didžioji dauguma valstybių narių prieštaravo tam, kad **rinkimai vyktų vieną bendrą dieną** (19 straipsnio 1 dalis), nes kyla klausimų, susijusių su subsidiarumu, veiklos sunkumais, mažesnio rinkėjų aktyvumo rizika ir nesuderinamumu su konstitucinėmis tradicijomis. Trys valstybės narės galėtų svarstyti nuostatą, kad balsavimo laikotarpis truktų nuo ketvirtadienio iki sekmadienio (į jį patektų gegužės 9 d.), tačiau kitos valstybės narės pirmenybę teikė tam, kad būtų patikslintas pradinis tekstas. Kiti elementai, kaip antai **politinė veikla netoli rinkimų apylinkių** (2 dalis), **balsavimo valandos** (3 dalis) ir **rezultatų paskelbimas** (4 dalis), sulaukė daugiau palaikymo, vis dėlto jiems buvo tvirtai priešinamasi daugiausia dėl to, kad šie klausimai turėtų būti reguliuojami nacionaliniu lygmeniu.
15. Kelios valstybės narės negali pritarti 20 straipsnio 1 daliai dėl **rinkimų rezultatų paskelbimo**: kai kurios – dėl ginčytinų nuorodų (žr. 6 ir 7 punktus), kai kurios atkreipia dėmesį į tai, kad Teisingumo Teismas dar nėra priėmęs prejudicinio sprendimo, o kitos pabrėžia, kad tai turėtų būti reguliuojama nacionaliniu lygmeniu.

C. Nuostatos, dėl kurių kyla klausimų ir reikia tolesnių išsamių diskusijų

16. Kai kurios valstybės narės nepitaria **apibrėžčių** nustatymui (2 straipsnis), teigdamos, kad sistema būtų sudėtinga ir teisiškai neaiški, o nacionaliniu lygmeniu galėtų būti įgyvendinama geriau, tačiau dauguma jų yra pasirengusios diskutuoti toliau. Problemiškiausios apibrėžtys yra „rinkėjų asociacija“ (2 punktas), „Europos nacionalinių politinių partijų ir (arba) rinkėjų asociacijų koalicija“ (3 punktas), „Europos politinė partija“ (4 punktas), Europos rinkėjų asociacija (5 punktas), „Europos rinkimų koalicija“ (6 punktas) ir „Sąjungos masto sąrašas“ (9 punktas). Atrodo, kad pagrindinės kliūtys yra tai, kad šios apibrėžtys yra nesuderinamos su esamais nacionalinės teisės aktais (žr. 6 ir 7 punktus).
17. **Naudojimasis teise balsuoti** (6 straipsnis) sulaukė susidomėjimo, nors ir kilo klausimų dėl taikymo srities – kai kurių valstybių narių nuomone, būtina išbraukti nuostatą dėl balsavimo iš trečiųjų šalių. Kai kurios valstybės narės taip pat prieštaravo 2 daliai dėl laisvės atėmimo bausmę atliekančių piliečių, tačiau didžioji dauguma jai pritarė.

18. Atrodo, kad valstybės narės apskritai yra pasirengusios aptarti 12 straipsnį dėl **rinkimų sistemos** (remiantis 2018 m. formuluote ir neįtraukiant tarpvalstybinių sąrašų).
19. Valstybės narės nurodė, kad reikia išsamiai aptarti 13 straipsnį dėl **rinkimų slenksčio**, kad būtų pašalintos kai kurios ginčytinos nuorodos (žr. 6 ir 7 punktus) ir išvengta esamų partijų pašalinimo arba vienodų galimybių balsuoti ir vienodų konkurencijos sąlygų partijoms užtikrinimo principo pažeidimo. Atrodo, kad pagrindiniai klausimai yra dėl 3,5 % ribos (visų pirma vietoj šios ribos siūloma nustatyti 2–5 % intervalą) ir 4 dalies dėl mažumų.
20. Jei nuorodos į ES masto rinkimų apygardą, Europos rinkimų instituciją ir Europos rinkėjų sąrašą būtų išbrauktos, daug valstybių narių galėtų toliau svarstyti 18 straipsnį dėl **kontaktinių institucijų**, remdamosi 2018 m. formuluote. Spręstini klausimai, *inter alia*, būtų terminai, duomenų apimtis ir poreikis atsižvelgti į padėtį kai kuriose valstybėse narėse, kuriose rinkėjų ir kandidatų duomenis tvarko skirtingos institucijos.
21. 23 straipsnis dėl **įgaliojimų patikrinimo** sulaukė didelio palaikymo (išskyrus ginčytinas nuorodas, žr. 6 ir 7 punktus). Jį reikės aptarti, visų pirma norint patikslinti EP vaidmenį.
22. Reikės išsamių diskusijų dėl 27 straipsnio 7 dalies dėl **specialių atostogų**, kad būtų išnagrinėtas ilgas klausimų sąrašas.
23. 29 straipsniui ir jame nustatytai **komiteto procedūrai** pritaria tiek pat valstybių narių, kiek jų vis dar susilaiko. Kitoms reikia paaiškinimų arba jos turi alternatyvių pasiūlymų. Prieštarauja nedaug valstybių narių.
24. Atsižvelgiant į diskusijų dėl esmės rezultatus, dar reikės išsamiau apvarstyti baigiamąsias nuostatas, išdėstytas 31 straipsnyje dėl **peržiūros nuostatos** ir 32 straipsnyje dėl **įsigaliojimo**.

D. Labiausiai remiamos nuostatos

25. Šiame etape plačiausiai pritariama šioms nuostatomis:
- 3 straipsniui dėl **nacionalinių nuostatų** (3 dalis yra sudėtingiausias elementas);

- 4 straipsnio 2 dalies nuostatomis dėl **balsavimo du kartus** ir 4 straipsnio 3 dalies nuostatomis dėl **sankcijų**;
- 5 straipsnio 2 dalies nuostatomis dėl **dvigubo kandidatavimo**;
- 7 straipsniui dėl **prieinamumo**;
- 13 straipsnio 1 dalies nuostatomis dėl minimalios vietų pasiskirstymo **ribos**, kuri negali viršyti visų 5 % atiduotų galiojančių balsų;
- 14 straipsnio nuostatomis, kuriomis leidžiama, *inter alia*, valstybėms narėms sudaryti vieną **rinkimų apygardą**;
- 16 straipsniui dėl **Europos rinkimų subjektų rinkimų kampanijų finansavimo**;
- 19 straipsnio 5 dalies nuostatomis dėl **gegužės 9 d. paskelbimo valstybine švente**;
- 20 straipsnio 2 dalies nuostatomis dėl **rinkimų rezultatų skelbimo** (išskyrus ginčytinas nuorodas, žr. 6 ir 7 punktus);
- 21 straipsniui dėl **Parlamento kadencijos ir įgaliojimų** ir 22 straipsniui dėl **EP sušaukimo** (išskyrus vieną valstybę narę, kuri prieštarauja, nes taip būtų netiesiogiai pripažinta viena bendra balsavimo diena, ir kitą, teigiančią, kad tai nepatenka į taikymo sritį);
- 24 straipsniui dėl **nesuderinamumo** – jis sulaukė didelio palaikymo, su išlygomis, kad kai kurios valstybės narės turėtų išspręsti nesuderinamumo su regioniniais mandatais klausimą, kai kurioms iš jų reikėtų pašalinti ginčytinas nuorodas (žr. 6 ir 7 punktus), o kitos mano, kad tai nepatenka į taikymo sritį;
- 25 straipsniui dėl **Parlamento išorės veiklos** (viena valstybė narė mano, kad tai nepatenka į taikymo sritį);
- 26 straipsniui dėl **asmeninio ir nepriklausomo balsavimo** – šis straipsnis labiausiai priimtinas didžiajai daugumai valstybių narių, bet dar reikia aptarti taikymo sritį ir sąveiką su Protokolu dėl privilegijų ir imunitetų;
- daugumai 27 straipsnio 1–6 dalių nuostatų dėl **laisvų vietų** – joms gali pritarti didžioji dauguma valstybių narių, bet dar reikia aptarti taikymo sritį ir pašalinti ginčytinas nuorodas (žr. 6 ir 7 punktus).